

HUNGARIAN CONTEMPORARY ART EXHIBITION

CÍMŰ KATALÓGUS ELŐSZAVA

A magyarországi üvegművészet a XIX. századig visszanyúló hagyományát a méltán világhíressé vált Róth Miksa üvegműhelyéből kikerülő csodálatos munkák szemléltetik. A két világháború világégése utáni szocialista építkezés – ha nem is folytatta azt, de erre alapozódott – más szemlélettel és szempontok szerint egy másik irányba haladt. A határok lezárása és a nyugati oldaltól való fokozatos elzárkózás szükségszerűen hozta magával, hogy az államvezetés megoldást keressen a művészekkel kapcsolatos problémák megoldására. Kiépül egy intézményi és támogatási rendszer – ami európai, ha nem világ szinten is egyedülálló – amely kezelte, rendezte, támogatta a művészek alkotómunkáját. Erre a háttérre épülnek fel azok az alkotói életművek, amelyeket ma világhírű alkotások jellemeznek.

A két világháború között tanult és dolgozott mesterek hozzájárulása a 2. világháború után a magyar üvegművészeti oktatás gerincét és ezen keresztül több jelentős alkotói generációt neveltek ki. Báthory Júlia – a 2018-ban 240 éves – Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában indította el 1953-ban az Európa-szerte ismertté vált üvegművészeti képzést, amelyet pár évre rá 1965-ben a Magyar Iparművészeti Főiskolán Z. Gács György vezetésével a felsőfokú képzés követett. Ebből a két intézményből kerültek ki a szocialista időszak üvegművész egyéniségei, például Bohus Zoltán, Horváth Márton, Jegenyés János.

Az oktatás megindításának igen lényeges célja volt, hogy a magyar szocialista gyáripárt megfelelően képzett üvegipari formatervezővel lássák el. Igen jelentős életművek jöttek létre olyan munkákból, amelyeket a gyári tervezés során alkotóink terveztek és a gyáraink sorozatban gyártották. Ebben az időszakban – az Iparművészeti Tanács közreműködésével – számtalan pályázatot írtak ki, konferenciát szerveztek, amelyek sok esetben egy új gépsor vagy technológia bevezetését célozták meg, az üvegművészek munkájának közreműködésével.

A külföldi tanulmányutak és folyóiratok segítségével a '60-as '70-es években hazánkba is – ugyan kis késéssel, de – elért és meghonosodott egy új törekvés. Az üvegművészek is érdeklődéssel fordultak az autonóm üvegművészeti alkotások készítése felé. Ennek egyik következménye, hogy egyre több művészeti területen szerveztek szimpóziumokat. Ezzel, mint egy energialöket – kezdetben a gyáripári tervezés mellé, majd azt felváltva – egy igen dinamikus alakuló új irány csatlakozott, amely során a gyári tervezés kötöttségei alól felszabadulva egy intenzív alkotómunka kezdődött el. Már nem élő, de jelentős alkotók ebből az időszakból: Bohus Zoltán, Horváth Márton, Jegenyés János, 'Sigmond Géza, Kanyák Zsófia.

Az üvegművészet terültén a központi helyet az 1990-ben elinduló Bárdudvarnoki Üvegművészeti Szimpózium jelentette. Több üvegművész életművének kiemelkedő részét ezekben az intenzív, munkával töltött hetekben készítette, vagy kísérletezte ki az alkotómunkájához szükséges technikai és formai megoldásokat. Ekkor alakult meg a Magyar

Üvegművészeti Társaság, mely jelenleg is a legjelentősebb hazai, profi üvegművészeket összefogó szervezet, valamint e kiállítás szervezője.

A szimpóziumokkal párhuzamosan zajlott le Magyarországon a rendszerváltás, amelynek következtében egyre több üvegyár zárta be kapuit. Ezzel nehéz helyzetbe került a magyar meleg üveg – jellemzően fújt üveg – készítés, mivel fokozatosan leépült az ipari termelés és így a használati üveg tervezés és készítés is. Sajnos ez egyben meggyengítette a szimpóziumok háttérét is, ez ma a gyár az alapanyag és a szakembergárda hiányaként jelentkezik. A nehézségek ellenére a Bárdudvarnoki hutát évről évre begyűjtják, és még készülnek igen színvonalas fújt üveg alkotások – mint ahogyan a jelen katalógusba is láthatjuk.

A transzparens üveg szobrászi igényességgel párosul azon üvegművészek munkáiban, amelyek üveg öntéssel készülnek. Az esetenként groteszk, vagy éppen humoros formát magára öltő alkotásokat igen kifinomult formaérzéssel alkotja meg a készítője.

A magyar üvegművészet másik területét – amelynek több világhírű képviselője is jelen van a kiállításon – a hidegen alakított képzőművészeti jellegű üvegmunkák alkotják. Mindaz az alkotói tűz, amely a korábban felvázolt nehézségek miatt a meleg üvegben nem tudott kiteljesedni, a ragasztás, vágás, csiszolás, során egy-egy vizuális fénycsodát hozott létre. A mérnöki precizitással elkészített tükröző felületek, a fényt megtörő és eltérítő látványos effekteket felvonultató munkák számost nemzetközi sikert hoztak a magyar üvegművészeknek.

Ugyan Magyarország nem az üvegyáiról nevezetes, de a korábbi időszak olyan alkotók kiteljesedését segítette elő, akik a ma készült üvegalkotásaikban elsődlegesen nem az ipari háttérrel tudják felmutatni, hanem ennél többet: jelentős szellemi tartalmat és energiát fektettek be, így méltán váltak nemzetközileg elismert alkotókká. Ebben a szakmának nagy segítségére vannak azok az elhivatott személyek, akik galériáikban bemutatják és kiállításokat szerveznek az üvegművészeknek, így többek között a Hefter Üveggaléria és Múzeum, a Kiskép Galéria, valamint az Erdész Design és Galéria, aki jelentős szerepet vállalt ennek a kiállítás sorozatnak és a katalógusnak létrejöttében, támogatva ezzel a mai magyar üvegművészek munkáját.

Budapest, 2018-01-14

Márton László Attila és Soltész Melinda

Fordította: Hegyvári Bernadett